

Britská ekologická spoločnosť - 80 rokov činnosti

The British Ecological Society (BES), najstaršia ekologická spoločnosť na svete, sa „dožíva“ v tomto roku svojho 80-ročného jubilea. Spoločnosť bola založená v apríli 1913 namiesto Britského výboru pre vegetáciu - British Vegetation Committee, ktorý vznikol už r. 1904. Jej prvým predsedom bol A. Tansley, jeden z priekopníkov vedného odboru ekológie. Súčasným predsedom Spoločnosti je R. M. May. V roku 1980 sa BES stala neziskovou (charitatívnou) spoločnosťou s ručením obmedzeným.

Spoločnosť má v súčasnosti takmer 5000 členov, nielen z britských ostrovov, ale z celého sveta. Týmto počtom sa zaraďuje na druhé miesto, za Americkú ekologickú spoločnosť (Ecological Society of America).

Cieľom Spoločnosti je rozvíjať a podporovať výskum vo vednom odbore ekológie ako jednom z prírodovedných odborov a rozširovať výsledky takéhoto výskumu. BES to úspešne robí tým, že vydáva štyri vedecké časopisy (Journal of Ecology, Journal of Animal Ecology, Journal of Applied Ecology, Functional Ecology) a spravodaj (BES Bulletin), organizuje vedecké podujatia (stretnutia, sympóziá) na témy podľa záujmu členov. Od r. 1993 sa konajú v januári (veľký tzv. Winter Meeting), v marci alebo v apríli a v júli na rôznych miestach krajiny. Stretnutie v marci alebo apríli je sympóziom a v júli (tzv. summer Field Meeting) sa organizujú predovšetkým exkurzie na miesta zaujímavé z ekologického hľadiska (často mimo územia krajiny). Okrem toho ďalšie stretnutia (početné) organizujú skupiny špecialistov. Výsledky týchto vedeckých podujatí sa publikujú v samostatných knižných publikáciách, ktoré sú známe a vyhľadávané.

Pri Spoločnosti pracuje 9 skupín špecialistov v oblastiach: ekológia vôd, ochrana prírody, ekologická genetika, ekológia lesa, priemyselná ekológia, výskum močarísk, environmentálna fyziológia, vyučovanie ekológie a tropická ekológia. Donedávna pracovala aj skupina pre produkciu a dekompozíciu a skupina pre matematickú ekológiu.

Spoločnosť poskytuje amatérom a profesionálnym ekológom malé granty (až

do výšky 600 PS) na výskum podľa vlastného výberu. Správy o výsledkoch týchto malých ekologických projektov uverejňuje BES Bulletin. Ďalej poskytuje granty aj na expedície (až do výšky 1000 PS). Vypisuje súťaže a oceňuje najlepšie postery mladých ekológov na výročnom stretnutí BES v decembri, resp. januári každého roku. Mladým vedcom poskytuje podporu v oveľa širšom rozsahu.

Spoločnosť má popri svojom akademickom poslaní (ako „učená spoločnosť“), aj iné ciele. Zaoberá sa napr. využívaním ekologických poznatkov pri efektívnejšej starostlivosti o životné prostredie. Ochrana druhov, ochrana ekosystémov pred znečisťujúcimi látkami, trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov (vrátane rybníctva, lesníctva a pod.) vyžadujú poznanie ekológie druhov a ekosystémov, v ktorých žijú. Spoločnosť prostredníctvom svojho výboru pre ekologické záležitosti (EAC-Ecological Affairs Committee) vstupuje do riešenia politických a spoločenských problémov, kde je účasť ekológov a ekológie potrebná. Organizuje stretnutia vedúcich pracovníkov v ochrane prírody,

na ministerstvách i iných ústredných úradoch a organizáciách. Organizuje semináre ekológov, kde sa hľadajú riešenie základných problémov, napr. starostlivosť o vysočiny, ekologické dôsledky jadrovej vojny, problémy poľnohospodársky nevyužívaných plôch či obnovy stanovišť. Výbor presadzuje, aby sa ekologické poznatky dostali k ľuďom, čo sa zaoberajú tvorbou plánov súvisiacich s akýmkoľvek rozvojom, teda k politikom, inžinierom, podnikateľom a pod.

BES zohrala významnú úlohu pri vytvorení národnej základne ochrany prírody vo Veľkej Británii. V r. 1944 vydal jej výbor pre prírodné rezervácie správu „Ochrana prírody a prírodné rezervácie“, ktorá podnietila založenie Nature Conservancy (štátnej organizácie ochrany prírody) r. 1949. Aktívnu úlohu v ochrane prírody si BES udržala dodnes.

Britská ekologická spoločnosť je členkou Medzinárodnej asociácie ekológie (INTECOL), ktorá združuje ekológov v 32 krajinách sveta. Pričinila sa o organizovanie európskych ekologických sympózií a potom i o založenie Európskej ekologickej federácie (EEF), ktorá združuje ekologické vedecké spoločnosti a ekológov z väčšiny európskych krajín. V budúcom roku BES organizuje Svetový ekologický kongres.

Pavol Eliáš

Ekologický potenciál nivy rieky Moravy

Pod týmto názvom sa konal 14. septembra 1993 v Bratislave slovensko-rakúsky seminár, ktorý metodicky a organizačne zabezpečil Ústav krajinej ekológie SAV spolu s bratislavskou pobočkou Rakúskeho ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu, Prírodovedeckou fakultou UK v Bratislave a Botanickým ústavom SAV. Podujatie sa uskutočnilo pod patronátom krajinnokoologickej nadácie Biosféra.

Cieľom seminára bola prezentácia výsledkov základného vedeckého výskumu, predovšetkým biologického zamerania, v území, ktoré bolo pre odbornú

verejnú do januára 1990 neprístupné, a preto o ňom neexistovali žiadne ekologické podklady. Seminár otvoril prof. RNDr. Karol Hensel, CSc. z PRIF UK a doc. dr. Florin Žigrai, CSc., vedúci Rakúskeho ústavu pre východnú a juhovýchodnú Európu - pobočka v Bratislave. Za nadáciu Biosféra prehovoril prof. RNDr. Milan Ružička, DrSc., riaditeľ Ústavu krajinej ekológie SAV RNDr. Eva Kalivodová, CSc. (ÚKE SAV) obznámila s projektom IEB - Ekologické stavebné kamene, ktorý za Slovensko zastupuje nadácia Biosféra. Jedným z troch území Slovenska patriacich do